

Daniel Artiček: *Sodidan krompir ...*

Pri desetih letih, torej leta 1974, sem se blokflavte in glasbene šole že naveličal. Saj, piskanje v frulo mi je šlo dobro, pa vendar,... v resnici sem imel odpor do glasbene teorije, ki mi je grenila življenje, ne učiteljica, s katero sem kot korepetitorico lepo sodeloval, gospa Martina Bohte. Z računanjem se nikdar nisva imela res rada ali pa sem bil za glasbeno teorijo prezabit.

Roke so povezane s srcem in hotele so nekaj drugega ali pa so le ubogale srce ...? Glasba z radija, vinilke in prireditve so ponujale strašansko zanimive glasbene izzive in srcaroke so ji sledile. Tolkel sem po vsem in z vsem, kar mi je prišlo pod in v roke. Čez noč se je naselila v meni. Ritmi plesnega orkestra ljubljanskega radija, jazz, zabavna ter celo klasična glasba – vse me je prevzelo in potegnilo v svoj tok, le tista, narodno zabavna muzika, se mi je upirala. Saj ne, da bi bila slaba, le naveličan sem je bil, ker smo jo doma vedno poslušali med nedeljskimi kosili z govejo juho, praženim krompirjem in dunajskim zrezkom ter zeleno solato.

Glasbene šole za tolkala v Kamniku ni bilo, vendar usoda vedno najde pot. Brat Jure se je v tem obdobju učil klarinet in ga je učitelj poslal h kamniški godbi na pihala v preizkušnjo in nadaljnji »plehmuzikontarski« uk. Takoj so ga sprejeli in je bil jako dobrodošel, saj je že kar nekaj znal. Pri kamniški godbi so bila vrata vedno odprta vsakomur, ki je izkazal voljo do igranja in vesele družbe. Igrati se bo pa že naučil-a, pojdimo po vrsti.

Moja, doma vseprisotna tolkalska neznosnost, je torej zahtevala intervencijo. Bobnal sem kadarkoli, na karkoli in ob čemerkoli. Tako me je brat Jure s soglasjem staršev, kot nekakšnega podivjanega »muppetovskega« brata, odpeljal k godbi. Kapelnik, gospod Leander Pegan, je preizkusil mojo ritmičnost kar v učilnici, na mizi: »Sodidan-krom-pir, sodidan-krom-pir, sodidan, sodidan, sodidan-krom-pir,« je bila prva tolkalska fraza, ki sem jo slišal, in obenem tudi koračnica za vzdrževanja koraka godbe med posameznimi skladbami. »Šment,« je rekel gospod Pegan, »dober bo!« Stari bobnar Bručan pa je nekoliko skeptično pripomnil: »No, bomo še videli. Njah, njah.« Seveda, saj sem bil drobižek velik malo čez meter, tehtal pa malce več od »virbla«, kakor smo rekli malemu bobenčku.

Po letu dni vaj sem znal na pamet celo godbeniško knjižico. To pomeni kakih 15 pravih koračnic in 7-8 pogrebnih koračnic. To je veliko not in ropotanja. Tudi oni mizi se je poznalo. Ker pa sem note poznal že od prej, ni bilo tako težko. Nastalo je, se odprlo in zacelilo veliko

žuljev na obeh dlaneh in prstih. Bobnarske palčke so težke in trde. Vsaj takrat so bile. Danes so lahke, ker silo nadomestijo ojačevalniki. Takrat smo igrali na moč in tehnično dovršenost.

Ko sem prvič smel na skupne vaje godbe sem repertoar že znal iz glave, le plašen sem bil in malce prenežen. Kapelnik je rekel: »Ne božaj bobenčka, Dani. Kar odločno. Strgaj hudirjevo kožo! Glasneje, krešendo! A' si iz papirja!? Špilaj! Bom jaz plačal novo!« Stopnjeval je intenzivnost iz vaje v vajo. In sem tolkel, da mi je jezik opletal iz ust in kri pobarvala belo opno bobenčka in ne le enkrat. Ampak hrumelo je, da je bilo veselje!

Stari F-basist Johan se je pritožil, da samega sebe ne sliši, ker tako razbija. Seveda, takrat sva bila že dva bobnarčka. Nekaj mesecev za menoj se mi je namreč pridružil še znanec iz soseščine, Roman Rakoš. Pridno je vadil in kmalu sva bila nared za godbo oba. Korakanje sva vadila na poti med glasbeno šolo Kamnik in OŠ Frana Albrehta, kamor sva oba hodila v osemletko. 100 metrov tja in 100 nazaj je ropotalo. Vsako soboto dopoldne. Brez korakanja ni godbe. No danes so tudi take, kjer vsi le sedijo a to so le »salonske godbe«. Te nimajo kapelnika ampak dirigenta ... Kamniška godba pa je tista prava, hard-core, delavska in že v tistih časih – vrhunska.

Kakor je obvezno korakanje ali tudi marširanje ali kot je dejal gospod Ernest Kvartič, kapelnikov namestnik in kasneje kapelnik: »Marš mora hrustat!«, tudi brez uniforme ne gre. Najini uniformi in še mnogo drugih pred in po tem, je sešil krojač, muzikant in odličen človek – prej omenjeni Ernest Kvartič. Šival je za vso godbo. Poceni in kakovostno, kar doma v garaži. Temno modra z zlatimi gumbi in šapko. Pikala je na stegnih a se je z dolgimi spodnjicami to rešilo. Poleti je bilo vroče, a izbira je bila lahka. To ali odrgnine med nogami. Te uniforme se niso strgale.

Javno sva z Romanom prvič nastopila na paradi, za praznik narodnih noš v Kamniku. Začela se je pri »barutani« ali KiK Kamnik in potekala vse do stare bencinske črpalke Petrol na Ljubljanski cesti, nato smo zavili desno in se po Kranjski cesti vračali mimo železniške postaje. Na križišču obeh cest pri Dinosu (danes »Pri Korobaču«) smo čakali, da se je rep povorke zvrstil mimo, nato pa krenili nazaj po Kidričevi, čez Šutno proti »barutani«. Vse je potekalo lepo, do drugega premora. Ko se pesem konča, hodi godba nekaj korakov v tišini, nato pa na znak kapelnika, bobenčki začnejo z marševskim korakom. To je tisti »Sodidan krompir, ...« In začela sva unisono – a na desno nogo, namesto na levo. Godba koraka vedno z levo nogo naprej na polno dobo. Tokrat je po dveh korakih strumno in ubrano poskočila celotna godba, kakih štirideset članov in članic in - zamenjala nogo. Bil je to lep in slikovit

plesni element, opažen v povorki, a pri godbenikih ni požel navdušenja. Kar dobro sva jih slišala in to se nikdar več ni (slučajno) ponovilo. Včasih sva si to še privoščila, za zabavo ...

Moj oče je bil najbolj vesel, ko sem dobil prvi honorar za igranje z godbo. Prvi zaslužek z glasbo. Prejeli smo ga vsi godbeniki, ki smo igrali na pogrebu. Ni bilo veliko, a za šolarja neprecenljivo. Je rekel ata Danč: »Naš si pa že sam služi kruh z muziko!«

Ne vem, če je bi še kdaj kasneje tako ponosen name. To me je globoko navdušilo in tudi sam sem bil ponosen. Menda sem takrat dobil še zadnjo dozo virusa glasbe.

V naslednjih letih sem poleg šole vse aktivnosti usmeril v glasbo. Naredili smo dixiland ansambel Ferenc band, rokarsko zasedbo Rockovnjači, kasneje jazzovski kvartet Saaz, zabavni ansambel Pušeljc, ansambel Replay in še nekaj drugih. Ob tem sem sodeloval z različnimi skupinami in izvajalci kot je bila radovljiška Sibila, Ansambel Franca Korbarja-Caca, idr. Igrali smo na veselicah, v gostiščih doma in tujini, koncertih in raznih dogodkih. Intenzivno in naporno in vredno vsake sekunde.

Kamnik je bil v tistih letih glasbeno bogato mestece. Razni ansambli so igrali v gostiščih, na terasah in klubih. Povorke narodnih noš sem se udeležil 16 let zapored in sprevod je bil vedno dolg čez celo mesto. Godbeniški nastopi na prvomajskih proslavah, pustovanjih, in tudi tekmovanjih godb so bili cenjeni in obiskani. Po odhodu gospoda Pegana je godbo nekaj časa vodil dirigent in izjemen pedagog gospod Emil Spruk iz Kamnika. V tem času je godba doživela izrazit napredek v kakovosti igranja. Takrat se je dejansko začel razvoj koncertnega programa na visoki ravni. Zahtevnejše je bilo, bolj smo uživali.

Glasba in ves ta trušč so me potegnili v svet, ki ga nisem poznal, a sem ga hitro vzljubil. Nekoliko preveč, bi rekel danes. Neprespane noči in ritem življenja, ki na kolena spravi še konja, če ni nor ali pijan, je tudi meni povzročil precej tegob. Slednjič sem se odločil, da nor nisem, pijan pa tudi nočem biti in je tega dovolj. Zato sem ves ta špas - obesil na klin. Prodal sem inštrumente, bobne in vse povezano z igranjem in šel v službo kot vsi normalni ljudje. Glasbeniki torej/menda nismo normalni ...? Glasbo sem le še poslušal. Dolga leta, od 1991 do 2011, če sem natančen.

V tem času sem se šel »normalnega« človeka. Bil sem geodet in kasneje postal tiskar, grafik in oblikovalec. Se poročil in si ustvaril dom. Iz lastne obrti sem predsedal v Banko Slovenije in tam skrbel za celostno podobo in tiskovine. Super delo ... a bil je čas za spremembo. Postal sem programer in operater CNC strojev.

Kot rečeno, usoda najde pot in tudi tokrat sem se uštel v pričakovanju spokojnega življenja ... Nekega dne, med delom na ogromni stružnici v CSS Kranj, sem zapisal kratko pesem. V naslednjih mesecih pa še drugih 90. In v naslednjih letih še kakih 200.

Nekaj sem jih uglasbil ..., za podporo uporabnic in uporabnikov Dnevnega centra za ljudi s težavami v duševnem zdravju Štacija, Kamnik. Tam sem pomagal kot prostovoljec, z lesarsko delavnico »Štacijske dile«. Samo to. Nič več.

In zdaj je spet tu. Glasba. Moja prva ljubezen. Moja stalna ljubezen, ki je še živa, kljub temu, da sem jo zavestno izdal in zapustil pred več kot tridesetimi leti. Še vedno igram bobne, ki sem jih kupil pred 10 leti in par drugih inštrumentov. Orglice, kitaro in malce klaviaturo.

Danes pišem pesmi in jih igram. Tudi posnamem. Doma. Enostavno. Jih kdo posluša? Menda. Moja žena in nekaj znancev. Drugi ljudje imajo svoje ljubezni in svojo glasbo.

Je to res ljubezen ali (le) usojenost? Je ljubezen kaj drugega kot usojenost? Kdo bi vedel.

Moja glasba koraka naprej v taktu »sodidan krompir, sodidan krompir ...«